

TSA RH 2011.

**TURISTIČKA SATELITSKA BILANCA –
IZRAVNI I NEIZRAVNI UČINCI TURIZMA U RH**

Opatija, 17.10.2014.

55

godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

„Statističke informacije kakve postoje u Europi nedovoljne su i s kvalitativnog i s kvantitativnog aspekta za one koji su uključeni u turizam. Statistika ne odražava u potpunosti utjecaj ekonomske važnosti turizma. **Mjera 7: U koordinaciji s javnim i privatnim zainteresiranim interesnim skupinama, Komisija i zemlje članice će poduzeti neophodne korake za uvođenje Satelitskih računa turizma (TSA)**“ Working together for the future of European tourism, Commission of the European Communities

Satelitski račun turizma Hrvatske 2011. (Tourism Satellite Account; TSA)

- Zašto?
- Tko?
- Kada?
- Što?
- Kamo?

Institucionalni okvir

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 55/2013):

- izrada nacionalnog i regionalnih satelitskih računa turizma prioritetna mjera
- osiguravanje informacijskih, organizacijskih i međuinstitucionalnih pretpostavki za periodičnu izradu satelitskog računa turizma Hrvatske

REGULATION (EU) No 692/2011 of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC:

- *Satelitski račun turizma* međunarodno je prihvaćen okvir koji omogućava sagledavanje makroekonomske važnosti turizma
- Potreba poboljšavanja dostupnosti, cjelovitosti i sveobuhvatnosti osnovne statistike turizma kao inputa za izradu *satelitskog računa turizma*

Satelitski račun turizma

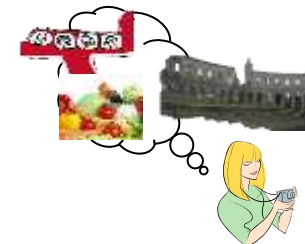
Satelit: vezan je uz nacionalne račune

Račun: sagledava monetarni aspekt

Turizam: složena gospodarska aktivnost

Satelitski račun turizma

- Specifičan okvir povezan sa središnjim sustavom nacionalnih računa
- Omogućava detaljnije sagledavanje važnih područja koja su skrivena u računima središnjeg okvira
- Turizam je pojava za koju je potrebno i preporučeno uspostavljanje satelitskog računa
- 'Izdvajanje turističkih aktivnosti stvara mnogo problema' (SNA 1993, 21.16).

Zašto je mjerenje turizma složeno?

- *Turizam* određuje položaj kupca, a ne vrsta proizvedenih dobara ili usluga, korišteni proizvodni inputi ili način proizvodnje
- *Turizam* se odnosi na aktivnost posjetitelja i njihovu ulogu u kupnji roba i usluga
- *Turizam* s aspekta ponude je skup (amalgam) proizvodnih aktivnosti koje su pretežito usmjerene na potražnju koju generiraju posjetitelji

Metodološki okvir

2008 Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework

- *Commission of the European Communities*
- *Eurostat*
- *OECD*
- *WTO*
- *UN Statistics Division*

Dosadašnja iskustva u Hrvatskoj

- Stručnjaci u Hrvatskoj više se desetljeća bave problemima mjerenja ekonomskih učinaka turizma
- Posljednjih desetak godina intenzivirala se aktivnosti na razvoju i primjeni metodološkog okvira
- Aktivnosti Ministarstva turizma
 - 2007. - Studija izvedivosti (Institut za turizam)
 - 2008. - Eksperimentalna TSA za 2005. (Institut za turizam)
 - 2010. - Eksperimentalna TSA za 2007. (Institut za turizam)
 - 2014. - TSA za 2011. (Institut za turizam)

Ključni koncepti satelitskog računa turizma

POTRAŽNJA

IZRAVAN
DOPRINOS
TURIZMA

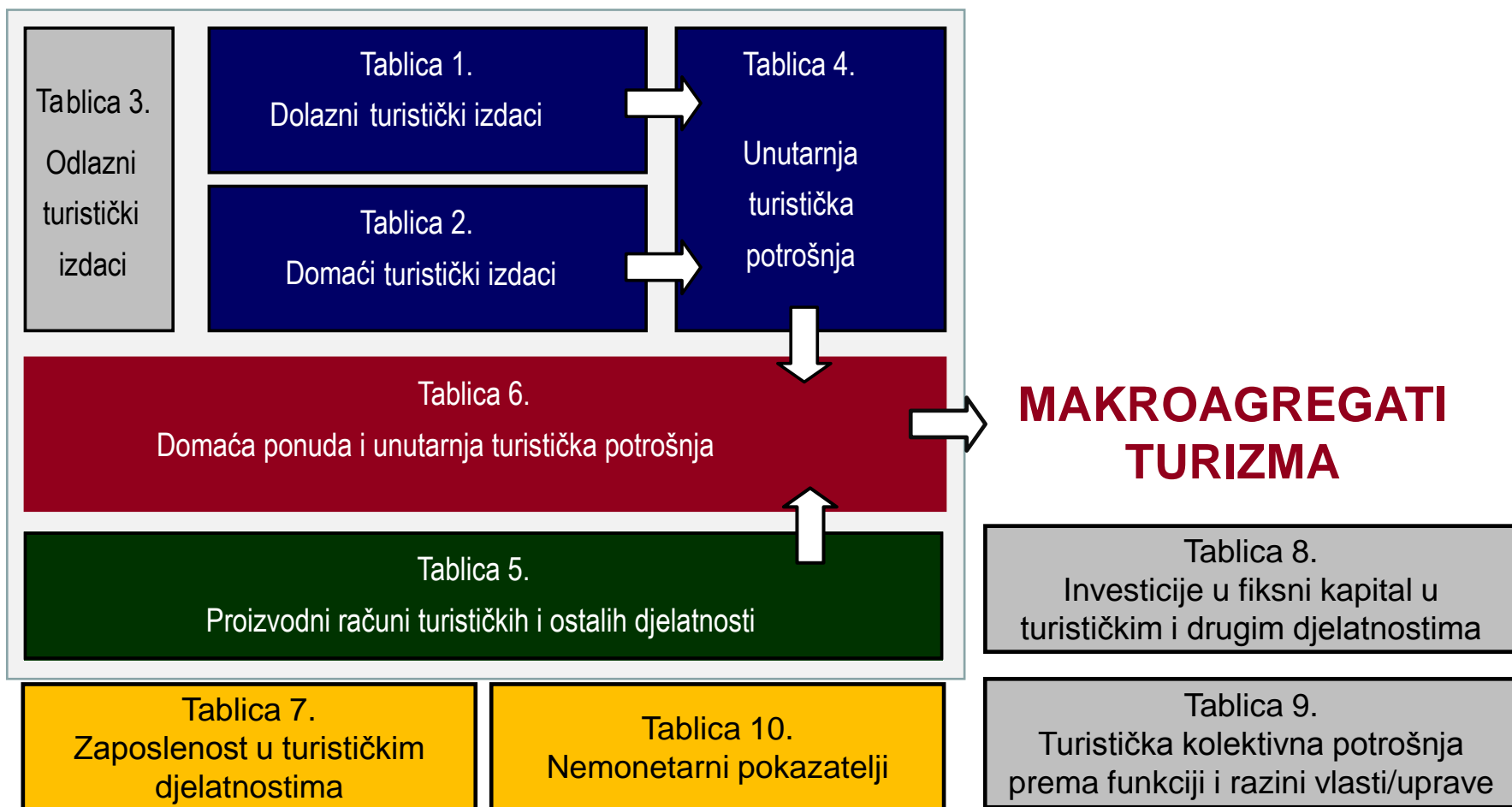
PONUDA

OBUHVAT

Turistički izdaci
Turistička potrošnja (dolazna, domaća, odlazna, unutarnja)
Proizvodnja za turizam
Potrošnja i proizvodnja
Zaposlenost
Bruto investicije
Kolektivna potrošnja
Nemonetarni pokazatelji

**Međunarodna usporedivost
(EU harmonizacija)**

TSA tablice

Turistički makroagregati – mjere doprinosa turizma gospodarstvu

Izravni bruto domaći
proizvod turizma

Izravna bruto dodana
vrijednost

Bruto dodana vrijednost
turističkih djelatnosti

Unutarnja turistička
potrošnja

Unutarnji turistički izdaci

- **Izravni bruto domaći proizvod turizma:** bruto domaća vrijednosti generirana pružanjem unutarnje turističke potrošnje uvećane za neto iznos poreza na proizvode i uvoz.
- **Izravna bruto dodana vrijednost:** bruto dodana vrijednost turističkih i ostalih djelatnosti nastala pružanjem usluga izravno posjetiteljima.
- **Bruto dodana vrijednost turističkih djelatnosti:** zbroj bruto dodane vrijednosti koju ostvaruju sve statističke jedinice (pogoni) u turističkih industrijama, bez obzira da li je njihova proizvodnja namijenjena posjetiteljima ili ne.

Koristi

UNAPREĐENJE PRETPOSTAVKI ZA VOĐENJE NACIONALNE TURISTIČKE POLITIKE

novi pristup marketingu

unapređenje međuinstitucionalne suradnje

podizanje kvalitete turističke administracije

povezivanje s računovodstvom zaštite okoliša

osiguranje regionalne perspektive

ZNAČAJNE PREDNOSTI ZA ANALIZIRANJE POTRAŽNJE ZA ROBAMA KOJU GENERIRAJU TURISTI TE NJEZINO POVEZIVANJE S PONUDOM (PROIZVODNjom)

Izvori – Prošireni sustav statistike turizma RH

Potražnja

- Dolazni turistički izdaci:
 - Istraživanja potrošnje dolaznih posjetitelja (HNB i IT)
 - Istraživanja turističke aktivnosti – noćenja i sl. (DZS)
 - Granični promet (DZS)
- Domaći turistički izdaci:
 - Istraživanja potrošnje domaćih i odlaznih turista (DZS i IT, HNB)

Posebna istraživanja (IT)

- Turističko posredovanje
- Željeznički promet putnika
 - Zračni promet putnika
- Pomorski promet putnika
- Nautika (čarter, krizing, jahting)

Ponuda

- DZS: Strukturne statistike (ugostiteljstvo, trgovina, promet, turističko posredovanje, nautika i sl.)
- DZS: podaci nacionalnih računa (proizvodnja, bruto dodana vrijednost, bruto domaći proizvod, imputirana renta)
- FINA i porezna uprava: podaci o poslovanju poduzetnika

Međunarodne usporedbe

- Podaci nacionalnih statističkih ureda iz satelitskih računa turizma
 - Podaci Eurostata vezani uz izradu/harmonizaciju satelitskih računa turizma u EU
 - Suradnja s međunarodnim ekspertnim timovima (Austrija, Španjolska, Turska)

IZRADA TSA - PROCES STALNOG UNAPRJEĐENJA METODOLOGIJE I IZVORA PODATAKA

Turistički izdaci i fizička potražnja u 2011.

BROJ PUTOVANJA I TURISTIČKI IZDACI
72 milijuna unutarnjih putovanja
8,23 milijardi eura unutarnji turistički izdaci

INOZEMNI (DOLAZNI) TURIZAM
 52 milijuna putovanja
 6,56 milijarde eura

DOMAĆI TURIZAM
 20 milijuna putovanja
 1,67 milijardi eura

TURISTI
 40% posjetitelja
 93% potrošnje

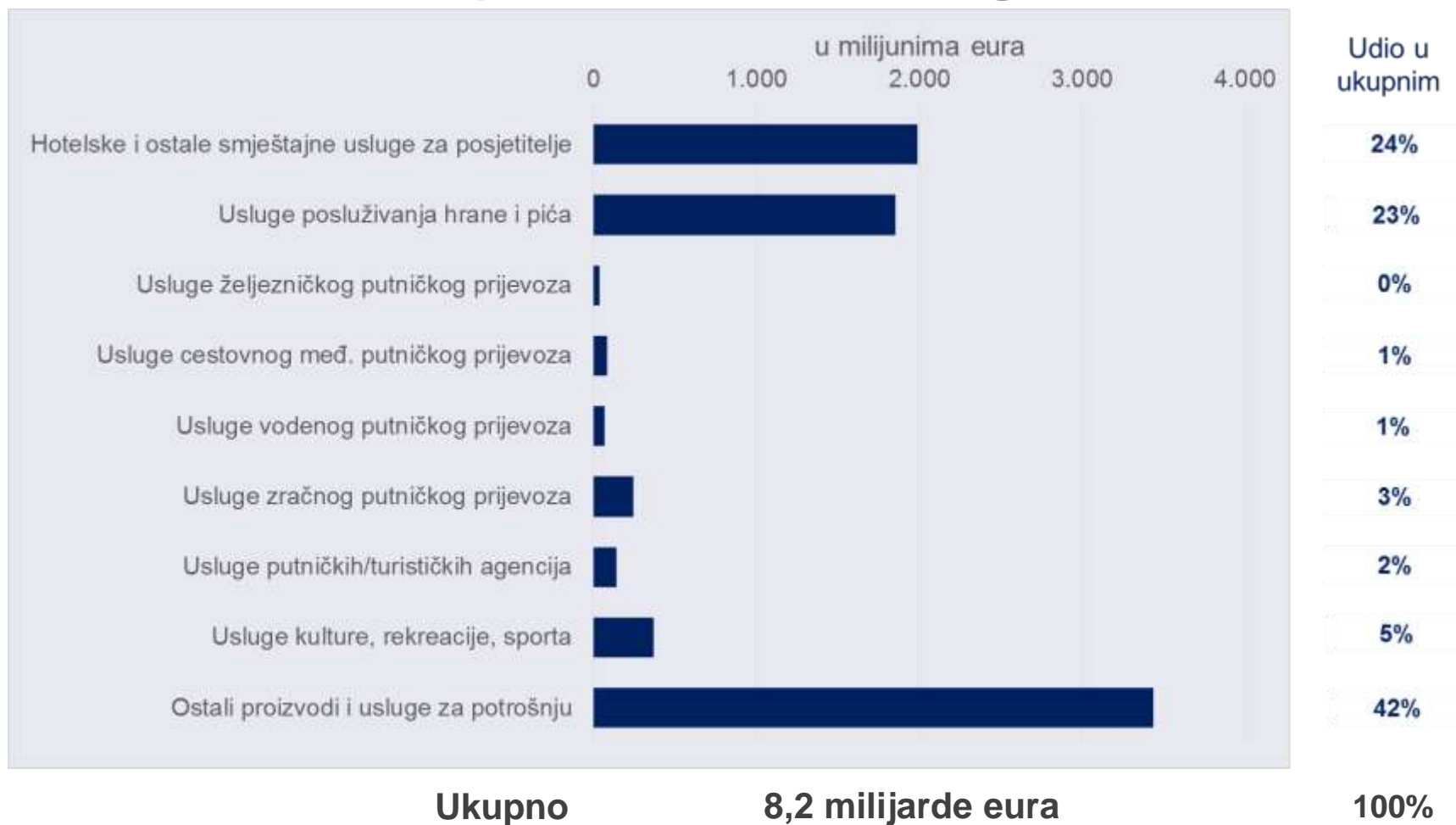
JEDNODNEV. POSJETITELJI
 60% posjetitelja
 7% potrošnje

TURISTI
 43% posjetitelja
 71% potrošnje

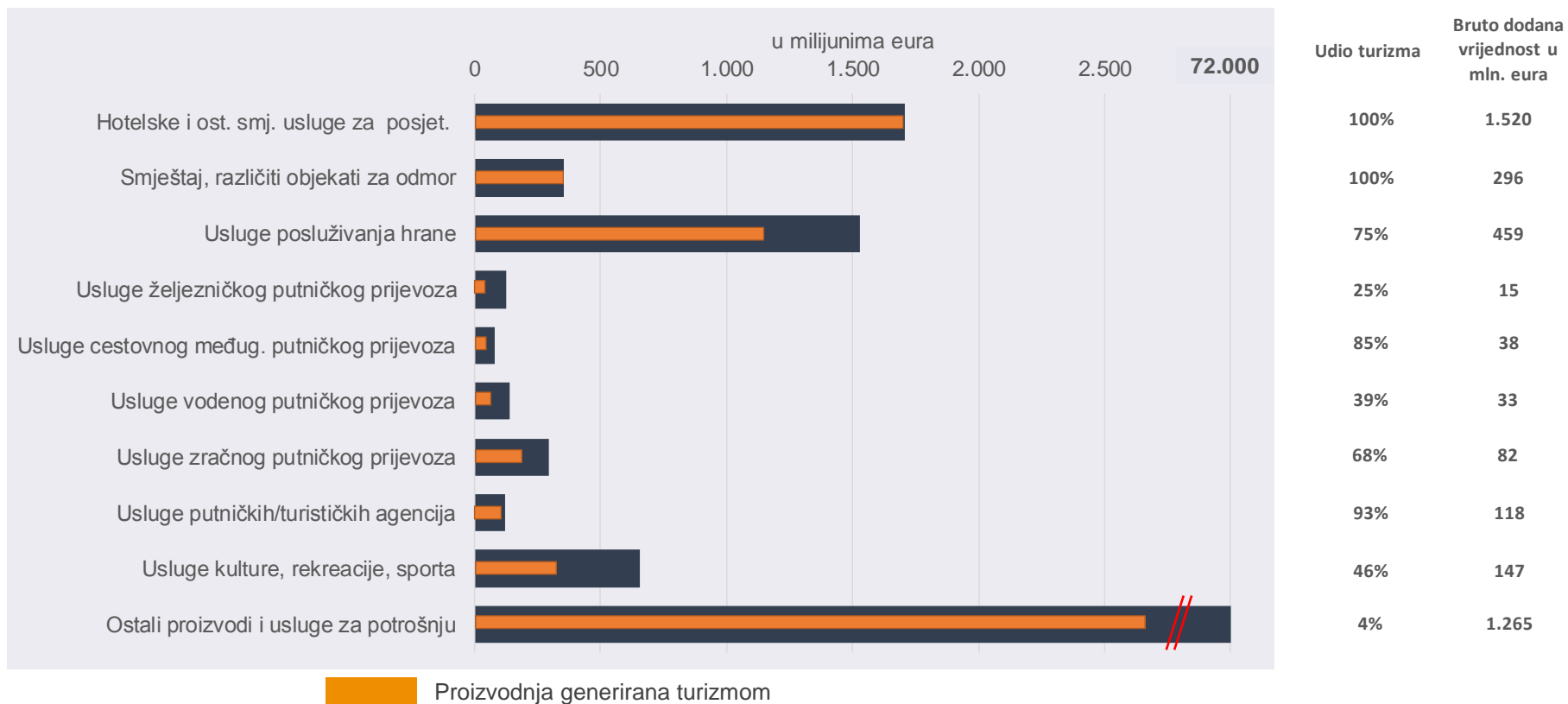
JEDNODNEV. POSJETITELJI
 57% posjetitelja
 29% potrošnje

TURISTIČKA POTROŠNJA
8,58 milijardi eura

Turistički izdaci – prema vrstama usluga

Proizvodnja turističkih i ostalih djelatnosti, udio turizma i dodana vrijednost od turističke djelatnosti

Bruto domaći proizvod turizma i zaposlenost

Izravna bruto dodana vrijednost turizma (IBDVT)

3,97 milijarde eura

Udio IBDVT u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti

10,5%

Izravni bruto domaći proizvod turizma (IBDPT)

4,61 milijardu eura

Udio IBDPT u ukupnom bruto domaćem proizvodu

10,4%

Zaposlenost u turističkim djelatnostima

124 tisuće

Udio u ukupnoj zaposlenosti

9%

PROŠIRENJE – Ukupni učinci turizma

TSA

**Input-
output
model**

**Neizravni i
ukupni
učinci
turizma**

Ukupni učinci turizma i uvozna ovisnost

Uvozna ovisnost
8,0% ukupnog robnog međufaznog uvoza
Hrvatske

Ukupan učinak turizma
14,3% bruto dodane vrijednosti Hrvatske

Međunarodne usporedbe

	Godina	Udio izravne bruto dodane vrijednosti u %	Udio turizma u BDP u %
Hrvatska	2011.	10,5	10,4
Hrvatska	2007.	9,7	9,6
Austrija	2007.	5,4	5,4
Cipar	2007.	8,7	-
Češka	2007.	2,6	2,9
Danska	2006.	2,5	1,9
Francuska	2005.	3,7	4,0
Italija	-	-	-
Njemačka	2000.	3,2	5,0
Mađarska	2005.	5,3	1,4
Irska	2000.	2,9	6,6
Portugal	2004.	4,6	-
Slovenija	2003.	3,9	4,9
Španjolska	2005.	6,3	-
Švedska	2006.	2,9	2,9
Velika Britanija	2000.	3,8	-

Izvor: Volume 1: Report on the implementation of TSA in 27 EU Member States. Tourism Satellite Accounts in the European Union. Methodologies and Working Paper

Kamo dalje?

TURISTIČKA POLITIKA

OKOLIŠ

REGIONALNA POLITIKA

OSNOVNI OKVIR

Unapređenje sustava statistike turizma
Unapređenje strukturnih statistika
Diseminacija rezultata

PROŠIRENJA

Regionalni aspekt
Proizvodni aspekt
Utjecaj na okoliš

HVALA NA POZORNOSTI!

www.iztzg.hr

neven.ivandic@iztzg.hr